

Commission des Relations
extérieures

du

MERCREDI 13 DÉCEMBRE 2023

Après-midi

Commissie voor Buitenlandse
Betrekkingen

van

WOENSDAG 13 DECEMBER 2023

Namiddag

De openbare commissievergadering wordt geopend om 13.33 uur en voorgezeten door mevrouw Ellen Samyn.

La réunion publique de commission est ouverte à 13 h 33 et présidée par Mme Ellen Samyn.

[01] Interpellatie van Annick Ponthier aan Hadja Lahbib (Buitenlandse Zaken, Eur. Zaken, Buitenlandse Handel en Fed. Cult. Instellingen) over "De agressie van het communistische Venezuela tegen de onafhankelijke natie Guyana" (55000461I)

[01] Interpellation de Annick Ponthier à Hadja Lahbib (Affaires étrangères, Aff. eur., Commerce ext. et Institutions cult. fédérales) sur "L'agression du Venezuela communiste contre la nation indépendante Guyana" (55000461I)

[01.01] Annick Ponthier (VB): Mevrouw de minister, dank dat u op dit uur speciaal voor deze interpellatie gekomen bent, want alleen dat punt staat op de agenda.

Guyana, dat gelegen is aan de Wilde Kust tussen Suriname, Brazilië en Venezuela, is reeds eeuwen een begeerde buit voor heel wat naties. Gelokt door de mythe van het gouden koninkrijk El Dorado hebben in het verleden Portugezen, Spanjaarden, Engelsen en Fransen hun oog laten vallen op die regio rond de rivieren, getuige heel wat oude suikerrietplantages en rumstokerijen met welluidende namen als Uitvlucht, Schoonoord, Versailles, Albion, en Winchester.

Nu ligt een heel deel ten westen van de rivier Essequibo, goed voor zowat twee derde van het grondgebied van Guyana, opnieuw onder vuur. Gelokt door het goud van de 20ste eeuw, de rijke olievoorraden in die regio, legt de communistische Venezolaanse dictatuur al decennialang een claim op dat gebied. Ik vertel hier dus zeker niets nieuws. In 1966 kwamen de Britten en de Venezolanen tot het zogenaamde Genève-akkoord met het oog op de oprichting van een commissie die de territoriale claim van Venezuela op Guyana moet beslechten. Meer dan 60 jaar later en na een decennialange strijd is er nog steeds geen definitieve oplossing.

Met de ontdekking van rijke olievoorraden in de Essequibodelta heeft Venezuela de claims weer hoog op zijn agenda geplaatst. Nu de ogen van de wereld op andere regio's gericht zijn, om Oekraïne en het Midden-Oosten niet te noemen, acht de communistische dictatuur in Venezuela blijkbaar de tijd rijp om onder de radar grote delen van Guyana te beginnen te annexeren. Venezuela hield eerder deze maand een referendum in eigen land over de claim op Guyanees grondgebied.

In 2018 heeft Guyana het dispuut voor het Internationaal Gerechtshof in Den Haag gebracht. Tot op heden heeft dat instituut over de hele kwestie echter nog geen enkele uitspraak gedaan.

U zult het niet oneens zijn dat de claims van Venezuela op het gebied ten westen van de Essequibo niet alleen een regelrechte schending en een aanfluiting van het soevereiniteitsprincipe zijn, maar dat ze ook dreigen de status van een aanzienlijk deel van de bevolking van Guyana van de ene dag op de andere te veranderen van inwoners van een vrije, pluralistische democratie naar inwoners van een brutale, communistische dictatuur.

Mevrouw de minister, hebt u, ten eerste, de vertegenwoordiging van Venezuela reeds aangesproken over die toch wel agressieve en imperialistische houding tegenover een vredelievend buurland?

Bent u bereid onze bezorgdheden over het conflict op de internationale agenda te plaatsen?

Bent u ook bereid om er in Den Haag op aan te dringen spoedig tot een uitspraak te komen in het dispuut?

Mijn laatste vraag is dichterbij huis gesitueerd. Een paar jaar geleden nog waren agenten van de Venezolaanse dictatuur hier te gast op het PVDA-feest ManiFiesta. Wat was uw reactie daarop? Hoe staat de regering tegenover de aanwezigheid van agenten van het Venezolaanse regime in dit land?

01.02 Minister **Hadja Lahbib**: Mevrouw Ponthier, net als de andere EU-lidstaten volgen wij de situatie in Venezuela op de voet, in het bijzonder via onze diplomatieke post in Bogota, die verantwoordelijk is voor Venezuela.

De Venezolaanse regering heeft op 3 december een referendum over het statuut van de regio Essequibo georganiseerd. Volgens de verkiezingsautoriteit, die niet onafhankelijk is en gecontroleerd wordt door Caracas, was meer dan 95 % van de antwoorden positief, vooral op de vraag of de regio moet worden opgenomen in Venezuela.

Voor België zijn het houden van het referendum noch het resultaat ervan aanvaardbaar. De acties die wijzen op het mogelijk gebruik van geweld, zouden kunnen leiden tot instabiliteit in de regio. De diensten van de FOD Buitenlandse Zaken hebben onze diepe bezorgdheid overgebracht aan de ambassadeur van Venezuela in Brussel.

Het Internationaal Gerechtshof heeft op 1 december een beschikking uitgevaardigd waarin voorlopige maatregelen zijn opgenomen. Het hof verzoekt daarbij Venezuela af te zien van enige actie die de situatie in het betwiste gebied, dat wordt bestuurd en gecontroleerd door Guyana, zou veranderen. Het verzoekt de partijen voorts zich te onthouden van elke handeling die het geschil voor het hof zou kunnen verergeren of uitbreiden of de oplossing ervan zou kunnen bemoeilijken. Beschikkingen waarmee het hof voorlopige maatregelen beveelt, zijn bindend en creëren internationale juridische verplichtingen voor elke partij tot wie de maatregelen zijn gericht.

België steunt het idee om het geschil voor te leggen aan het Internationaal Gerechtshof en heeft het volste vertrouwen in de onafhankelijkheid van dat hof.

Daarnaast zijn de leden van de VN-Veiligheidsraad op 8 december in gesloten overlegvergadering bijeengekomen om de recente ontwikkelingen in het territoriaal geschil te bespreken. Ze hebben een briefing gekregen van de adjunct-secretaris-generaal van de VN voor Politieke Zaken en Vredesopbouw, Rosemary DiCarlo. Die schetste de geschiedenis ervan, te beginnen met de overeenkomst van 1899, de Overeenkomst van Genève van 1966 en de keuze van de secretaris-generaal van de VN voor het Internationaal Gerechtshof als middel om het grensgeschil tussen de twee landen op te lossen. Ze verwees naar het referendum van 3 december 2023 en naar de daaropvolgende stappen.

La création par le Venezuela de zones de défense, la nomination d'un général à la tête de la région, l'octroi de la citoyenneté vénézuélienne à la population, l'ordre donné par ce pays à ses entreprises publiques d'explorer et d'exploiter le pétrole et les minéraux dans la région d'Essequibo et la circulation de nouvelles cartes intégrant la région d'Essequibo dans le Venezuela.

Elle a aussi fait référence à l'arrêt de la Cour internationale de justice, ordonnant aux deux parties de ne prendre aucune mesure tant que la Cour internationale de justice n'aura pas statué sur les revendications concurrentes des deux pays.

De leden van de raad benadrukten de noodzaak om de twee partijen uit te nodigen om een oplossing te vinden met behulp van een dialoog via een regionale organisatie of bilaterale afspraken met respect voor territoriale integriteit, soevereiniteit en de zoektocht naar een vreedzame oplossing. Er bestaat dus een sterke consensus in de internationale gemeenschap ten gunste van een vreedzame oplossing in overeenstemming met het internationale recht. België staat volledig achter deze aanpak.

De secretaris-generaal van de VN heeft sinds augustus contact met Venezuela en andere landen over deze kwestie. Vorige week had hij een ontmoeting met de president van Guyana en de Venezolaanse

vicepresident. Naar verluidt houdt Venezuela vast aan de wens om zijn nationale wetgeving na te leven, maar haast het zich om interne politieke redenen.

Nous pensons donc qu'il y a un double agenda. Le Venezuela suit un agenda national et opère pour l'instant une fuite en avant pour des raisons de politique interne. Il est cependant à noter que le président vénézuélien Maduro a invité son homologue guyanais, M. Irfaan Ali, à le rencontrer demain pour faire le point ensemble.

La situation sur le terrain est à nouveau à l'ordre du jour du Groupe de travail géographique "Amérique latine et Caraïbes" du Conseil de l'Union européenne (COLAC) au niveau des directeurs cette semaine. Nous continuons à demander aux autorités du pays d'empêcher l'escalade des tensions avec le Guyana.

Wat betreft uw vraag over agenten van het Venezolaanse regime, kan ik bevestigen dat er een Venezolaanse ambassade in Brussel is en dat een aantal ambtenaren en parlementariërs jaarlijks ons land bezoekt om de Europese instanties te ontmoeten, vaak in verband met de daarnet genoemde processen. Wat betreft hun deelname aan een privé-evenement zoals een manifestatie, ben ik niet op de hoogte van deze feiten en kan er daarom ook geen commentaar op geven.

01.03 Annick Ponthier (VB): Mevrouw de minister, wat dat laatste betreft, het is betreurenswaardig dat u daarvan niet op de hoogte bent. U weet dat communisten hier nogal vaak met het vingertje zwaaien als het over de mensenrechten gaat, maar als het dan gaat over de rijke olievoorraden die in een vrije staat zoals Guyana kunnen worden verkregen door een communistisch regime, dan weet u dat communisten tegen het grootkapitaal zijn in woorden, maar vaak niet zozeer in daden.

Over het referendum wil ik dezelfde opmerking maken. U weet ongetwijfeld ook hoe het er in een communistisch regime aan toe gaat wat betreft het organiseren van een eerlijk en vrij referendum. Ik betreur het dat u wat dat betreft redelijk op de vlakte blijft. U zou het misschien beter veroordelen dat politieke partijen van bij ons zulke mensen met open armen ontvangen.

Over het conflict in Guyana als dusdanig gaat de vergelijking met Rusland en China eigenlijk wel op. Het gaat over een communistisch regime dat een vrije, onafhankelijke staat op een vrij agressieve manier – eufemistisch gesteld – annexeert, althans een groot gebied van dat land. Dat is je reinste agressie ten aanzien van een onafhankelijke natie met vrije burgers.

U zegt dat u een diepe bezorgdheid hebt geuit, maar de uiting van een diepe bezorgdheid is in mijn ogen niet hetzelfde als een strenge veroordeling, terwijl ik u liever woorden in die zin had horen gebruiken.

U hebt het gehad over de voorlopige uitspraak of beschikking van het hof van 1 december, waarin men vraagt om zich ter plaatse te onthouden van enige actie. Ik heb goed begrepen dat die uitspraak bindend is en implicaties kan hebben. Dat vind ik een goede voorlopige eerste stap, maar het is zeker niet voldoende. Als u hier effectief stelt dat er een sterke consensus is op internationaal vlak, dan had u veel straffere taal kunnen gebruiken en op de internationale fora wel wat meer druk kunnen uitoefenen met een strenge veroordeling.

Ik ben dus niet tevreden over uw antwoord, want het is naar mijn mening onvoldoende.

Om die reden dien ik een motie in, waarin wij vragen om die veroordeling wel degelijk te uiten, om de wel degelijk bestaande annexatieplannen van Venezuela voor de Essequiboregio streng te veroordelen. Wij vragen u om niet alleen uw bezorgdheid, maar ook die veroordeling over te maken aan de Venezolaanse vertegenwoordiging in dit land. Wij vragen verder dat u de overheid van de coöperatieve republiek Guyana verzekert van de Belgische diplomatieke steun in haar territoriaal conflict met Venezuela. We vragen tevens om het conflict nogmaals op de Europese agenda te plaatsen, meer dan u dat nu hebt gedaan. Tot slot vragen wij u om er bij het Internationaal Gerechtshof in Den Haag op aan te dringen spoedig tot een definitieve uitspraak over dit conflict te komen.

Ik heb deze motie van aanbeveling aan de voorzitter overhandigd.

Moties

Motions

De **voorzitter**: Tot besluit van deze bespreking werden volgende moties ingediend.
En conclusion de cette discussion, les motions suivantes ont été déposées.

Een motie van aanbeveling werd ingediend door mevrouw Annick Ponthier en luidt als volgt:

"De Kamer,
gehoord de interpellatie van mevrouw Annick Ponthier
en het antwoord van de minister van Buitenlandse Zaken, Europese Zaken en Buitenlandse Handel,
en van de Federale Culturele Instellingen,
- gelet op het feit dat Guyana sedert 1966 een onafhankelijke natie is;
- gelet op het Genève-akkoord van 1966;
- gelet op het referendum van december 2023 in Venezuela omtrent de annexatie van het grondgebied van Guyana ten westen van de Essequiborivier;
- overwegende dat Guyana het territoriale dispuut in 2018 reeds voor het Internationaal Gerechtshof in Den Haag bracht, dat tot op heden geen enkele uitspraak deed;
- overwegende de provocatieve wet die in 2019 werd aangenomen door het Parlement van Venezuela waarin staat dat Essequibo Venezolaans territorium is;
verzoekt de regering:
- de annexatieplannen door Venezuela van de Essequiboregio te veroordelen;
- deze veroordeling over te zenden aan de Venezolaanse vertegenwoordiging in België;
- de overheid van de Coöperatieve Republiek Guyana te verzekeren van de Belgische diplomatieke steun in haar territoriaal conflict met Venezuela;
- het conflict op de Europese agenda te plaatsen;
- er bij het Internationaal Gerechtshof in Den Haag op aan te dringen om spoedig tot een uitspraak te komen over dit conflict."

Une motion de recommandation a été déposée par Mme Annick Ponthier et est libellée comme suit:

"La Chambre,
ayant entendu l'interpellation de Mme Annick Ponthier
et la réponse du vice-premier ministre et ministre des Affaires sociales et de la Santé publique,
- vu le fait que le Guyana est une nation indépendante depuis 1966;
- vu l'accord de Genève signé en 1966;
- vu le référendum organisé en décembre 2023 au Venezuela sur l'annexion du territoire du Guyana situé à l'ouest du fleuve Essequibo;
- considérant que le Guyana a déjà porté, en 2018, le différend territorial devant la Cour internationale de Justice de La Haye, qui n'a, à ce jour, rendu aucun arrêt à cet égard;
- considérant le caractère provocateur de la loi adoptée en 2019 par le Parlement du Venezuela, stipulant que l'Essequibo est un territoire vénézuélien;
demande au gouvernement:
- de condamner les projets d'annexion de l'Essequibo par le Venezuela;
- de transmettre cette condamnation à la représentation vénézuélienne en Belgique;
- d'assurer les autorités de la République coopérative du Guyana du soutien diplomatique de la Belgique dans son conflit territorial avec le Venezuela;
- de faire inscrire ce conflit à l'ordre du jour européen;
- d'insister auprès de la Cour internationale de Justice de La Haye pour qu'elle se prononce sur ce conflit dans les plus brefs délais."

Een eenvoudige motie werd ingediend door de heer Michel De Maegd.

Une motion pure et simple a été déposée par M. Michel De Maegd.

Over de motie zal later worden gestemd. De bespreking is gesloten.
Le vote sur la motion aura lieu ultérieurement. La discussion est close.

De behandeling van de interpellatie eindigt om 13.50 uur.

Le développement de l'interpellation se termine à 13 h 50.